

UNIVERSITETI - UNIVERSITY - UNIVERZITET
"HAXHI ZEQA"

SYLLABUSI I LËNDES: INVESTIMI ESG DHE MENAXHIMI I QËNDRUESHËM NË BE

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Biznesit
Titulli i lëndës:	Investimi ESG dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm në BE
Niveli:	Doktoratë
Status i lëndës:	Zgjedhore
Viti i studimeve:	I
Numri i orëve në javë:	45 h
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Semestri dimëror
Mësimdhënësi i lëndës:	
Detajet kontaktuese:	
Përshkrimi i lëndës	Investimi dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm i ESG në BE është një fushë në zhvillim e fokusuar në integrimin e parimeve mjedisore, sociale dhe të qeverisjes (ESG) në praktikën e investimeve për të nxitur qëndrueshmërinë. Në vitet e fundit, BE-ja ka prioritetizuar politikat dhe kornizat që përputhin tregjet financiare me objektivat e qëndrueshmërisë. Ky ndryshim ka çuar në futjen e standardeve rregullatore, të tilla si Taksonomia e BE-së për Aktivitetet e Qëndrueshme, e cila udhëzon investitorët në identifikimin e investimeve vërtet të qëndrueshme. Këto rregullore synojnë të luftojnë "greenwashing" (pretendimet e rreme të qëndrueshmërisë) duke krijuar kriterë të qarta për aktivitete të qëndrueshme, duke promovuar transparencën dhe duke ndihmuar investitorët të bëjnë zgjedhje të informuara dhe të përgjegjshme. Roli i ESG në investime shkon përtej faktorëve mjedisorë, duke përfshirë dimensionet sociale dhe të qeverisjes që përfshijnë etikën e korporatës, standardet e punës, të drejtat e njeriut dhe diversitetin e bordit. Në BE, menaxhimi i qëndrueshëm inkurajon bizneset të marrin në konsideratë se si praktikën e tyre ndikojnë tek komunitetet dhe palët e interesuara, duke siguruar një perspektivë afatgjatë dhe etike në vendimmarrje. Si pjesë e Marrëveshjes së Gjellbër Evropiane, BE-ja është zotuar të mobilizojë investime në teknologji të qëndrueshme, duke synuar emetimin neto të karbonit deri në vitin 2050. Kjo agjendë përputhet me angazhimet globale për qëndrueshmërinë, siç janë Objektivat e Zhvillimit të

	Qëndrueshëm të Kombeve të Bashkuara (SDGs) dhe thekson integrimin e kriterëve ESG si një gur themeli i përgjegjësisë së korporatës dhe menaxhimit të rrezikut. Investitorët dhe bizneset në BE po i njohin gjithnjë e më shumë përfitimet financiare të strategjive të përafruara me ESG, pasi kompanitë me performancë të fortë ESG shpesh demonstrojnë elasticitet më të madh dhe profile më të ulëta rreziku. Kështu, menaxhimi i qëndrueshëm bashkon përfitimin financiar me ndikimin mjedisor dhe social, duke mundësuar një tranzicion drejt një ekonomie rrethore. Në këtë peizazh, menaxherët e aseteve dhe investitorët institucionalë luajnë një rol kyç, duke balancuar kthimet me investime të përgjegjshme. Ndërsa standardet e ESG përfshihen në politikat e BE-së, investimet dhe menaxhimi i qëndrueshëm i ESG vazhdojnë të fitojnë tërheqje si nxitës të fuqishëm të ndryshimeve pozitive në të gjithë sektorët ekonomikë, socialë dhe mjedisorë.
Qëllimet e lëndës:	Qëllimet kryesore të lëndës "Investimi ESG dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm në BE " janë: 1. Kuptimi i parimeve dhe kornizat e ESG: studentët do jenë në gjendje të kuptojnë parimet Mjedisore, Sociale dhe Qeverisëse (ESG), duke përfshirë zbatimin e tyre në vendimet për investime dhe praktikën e qëndrueshme të biznesit brenda BE-së. 2. Analizimi i standardeve rregullatore të BE-së: Zhvillimi i aftësisë për të analizuar në mënyrë kritike standardet rregullatore të BE-së, të tilla si Taksonomia e BE-së për Aktivitetet e Qëndrueshme dhe Marrëveshja e Gjellbër Evropiane, dhe vlerësimi i ndikimit të tyre në financat dhe investimet e qëndrueshme. 3. Vlerësimi i performancës së ESG në biznes: Aftësimi i studentëve të vlerësojnë performancën e ESG të korporatës, duke u fokusuar në metrikat dhe mjetet që matin ndikimin mjedisor të një kompanie, përgjegjësinë sociale dhe strukturat e qeverisjes. 4. Vlerësimi i ndikimit financiar dhe social të investimeve ESG: Aftësia për të vlerësuar qëndrueshmërinë financiare të investimeve të ESG dhe për të kuptuar se si këto investime kontribuojnë në objektiva më të gjera sociale dhe mjedisore. 5. Eksplorimi i Menaxhimit dhe Zbutjes së Riskut ESG: Studentët do të jenë në gjendje të identifikojnë, menaxhojnë dhe zbusin rreziqet e lidhura me ESG në portofolet e investimeve dhe operacionet e biznesit, duke siguruar përafrimin me qëllimet e qëndrueshmërisë. 6. Investime të Përgjegjshme dhe Zhvillim të Qëndrueshëm: Inkurajimi i studentëve të zbatojnë parimet ESG për të nxitur investime të përgjegjshme, duke mbështetur tranzicionin e BE-së drejt një ekonomie të qëndrueshme në përputhje me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm të Kombeve të Bashkuara (SDGs).

Rezultatet e pritura të nxënies:	Pas përfundimit të këtij kursi, studenti është në gjendje të: ○ Zhvilloj dhe zbatoj planet e zhvillimit ekonomik të përafruar me ESG: Studentët do të jenë në gjendje të hartojnë dhe propozojnë plane gjithëpërfshirëse të zhvillimit ekonomik që përfshijnë parimet ESG, që synojnë adresimin e nevojave specifike të tregut dhe nxitjen e rritjes së qëndrueshme. ○ Kryerja e një kërkimi të thelluar mbi ESG dhe politikat ekonomike: Studentët do të pajisen për të kryer kërkime të avancuara mbi çështjet ekonomike të lidhura me ESG, duke ofruar njohuri dhe rekomandime që kontribuojnë në vendimmarrjen e informuar nga politikëbërësit dhe drejtuesit e biznesit. ○ Aplikimi i teknikave të avancuara të investimeve dhe menaxhimit të rrezikut: Studentët do të mësojnë të përdorin teknika të sofistikuara të financave dhe menaxhimit të rrezikut për të zhvilluar strategji të qëndrueshme investimi që mbështesin zhvillimin ekonomik dhe tërheqin investime në Kosovë. ○ Zbatimi i teknikave inovative dhe praktike të të mësuarit: Studentët do të përgatiten të angazhohen me metodologji bashkëkohore të mësimdhënies, duke nxitur një mjedis që inkurajon të menduarit kritik dhe aplikimet praktike të ESG dhe teorive ekonomike. ○ Vlerësimi dhe avokimi për politikat ekonomike të informuara nga ESG: Studentët do të jenë në gjendje të kryejnë kërkime dhe analiza empirike për të vlerësuar politikat aktuale ekonomike, duke avokuar për ndryshime politikash që promovojnë rritje të qëndrueshme ekonomike në përputhje me stan. e ESG. ○ Promovimi dhe menaxhimi i praktikave të qëndrueshme të biznesit: Studentët do të zhvillojnë aftësitë për të zbatuar dhe mbrojtur praktikën e qëndrueshme të biznesit, duke siguruar që përpjekjet për zhvillimin ekonomik të kenë prioritet mirëqenien mjedisore dhe sociale. ○ Mbështetja e startup-eve dhe bizneseve të vogla me zgjedhjet ESG: Studentët do të përgatiten për të nxitur një ekosistem sipërmarrës duke ndihmuar bizneset e reja dhe bizneset e vogla në adoptimin e zgjidhjeve novatore, të drejtuara nga ESG, që përmirësojnë qëndrueshmërinë dhe aksesin në burime. ○ Analizimi i tendencave të tregut për zhvillimin e strategjisë së qëndrueshme të biznesit: Studentët do të kryejnë analiza të avancuara të tregut, duke identifikuar tendencat dhe sfidat e lidhura me ESG për të udhëhequr zhvillimin e strategjive dhe politikave të qëndrueshme të biznesit që përputhen me qëllimet ekonomike lokale.
--	--

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjerata	3	9	27
Leximi i literaturës shkencore	2	15	30
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	9	18
Esetë dhe grupet e diskutimit	2	5	10
Përgatitja për provimin final	4	5	20
Hulumtimi dhe mbledhja e të dhënave	3	5	15
Analiza e të dhënave dhe hartimi i punimit hulumtues	5	5	25
Rishikimi/kontrollimi i punimit dhe përgaditja për prezentim	1	5	5
Totali			150
Metodologjia e mësimdhënies:	Metodologjia e mësimdhënies për lëndën " Investimi ESG dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm në BE " në programin e doktoratës në Biznes dhe Ekonomi bazohet në një qasje të kombinuar teoriko-praktike, e cila synon të pajisë studentët me aftësi të thelluara në aplikimin e metodave hulumtuese. ○ Të mësuarit e drejtuar nga kërkimi: Lënda do të theksojë kërkimin e pavarur, duke i inkurajuar studentët të analizojnë në mënyrë kritike dhe të kontribuojnë në literaturën akademike mbi investimet ESG dhe menaxhimin e qëndrueshëm në BE. Studentëve do t'u kërkohet të kryejnë kërkime origjinale, duke eksploruar boshllëqet në njohuritë aktuale dhe duke propozuar zgjidhje inovative. ○ Analiza e avancuar teorike dhe empirike: Studentët e doktoraturës do të angazhohen me korniza të avancuara teorike dhe metodologji empirike të përdorura për të vlerësuar performancën e ESG dhe strategjitë e qëndrueshme të investimeve. Kjo përfshin modelet ekonometrike, teknikat e analizës së të dhënave dhe vlerësimet e rasteve të studimit, duke i ndihmuar studentët të zhvillojnë aftësi të fuqishme kërkimore.		

	○ Rishikimi kritik i literaturës: Një komponent kryesor i lëndës do të përfshijë rishikime sistematike të literaturës, ku studentët vlerësojnë në mënyrë kritike kërkimin ekzistues mbi ESG dhe politikat e qëndrueshmërisë. Kjo i inkurajon studentët të identifikojnë tendencat, sfidat dhe mundësitë për kërkime në të ardhmen, duke nxitur një kuptim më të thellë të fushës. ○ Integrimi i politikave dhe industrisë: Lënda do t'i inkurajojë studentët të eksplorojnë kryqëzimin e teorive akademike me praktikën e politikës dhe industrisë së botës reale. Studentët do të përfshihen në debate, analiza politikash dhe konsultime me ekspertë të industrisë, duke kapërcyer hendekun midis akademisë dhe praktikës në kontekstin e investimit të ESG. ○ Projektet Kërkimore Bashkëpunuese: Studentët e doktoraturës do të punojnë në projekte kërkimore bashkëpunuese, duke u angazhuar me kolegët, stafin akademik dhe partnerët e industrisë. Këto projekte mund të përfshijnë mbledhjen e të dhënave, zhvillimin e modeleve dhe rekomandimet e politikave, duke u ofruar studentëve mundësinë për të punuar në ekipe ndërdisiplinore dhe për të përmirësuar rezultatet e tyre kërkimore. ○ Përhapja dhe komunikimi shkencor: Studentët do të inkurajohen të paraqesin gjetjet e tyre kërkimore në konferenca dhe të publikojnë punime në revista akademike. Kjo do të ndihmojë në zhvillimin e aftësive të tyre të komunikimit shkencor, duke përfshirë mënyrën se si të shkruajnë për komunitetin akademik, të angazhohen me rishikimin e kolegëve dhe të kontribuojnë në diskursin akademik mbi investimet ESG dhe zhvillimin e qëndrueshëm.
Metodat e vlerësimit:	○ Projekti Kërkimor: 40% ○ Provimi Final: 50% ○ Pjesëmarrja dhe Diskutimet: 10% <i>Në total, nota përfundimtare do të përbëhet nga këto tre elemente kryesore, duke vlerësuar angazhimin dhe aftësitë e studentit në secilën prej tyre.</i>
Literatura	
Literatura bazë:	○ <i>Principles for Responsible Investment. (2020). Practical Guide for Institutional Investors. PRI Association.</i> ○ <i>The EU Green Deal: New Policies for Europe's Decarbonization. (2021). Tagliapietra, S., & Zachmann, G. Bruegel.</i>

Literatura shtesë:	- o <i>Handbook on the Business of Sustainability: Frameworks, Strategies and Tools.</i> (2021). Gardetti, M. A., & Muthu, S. S. (Eds.). Springer. - o <i>Sustainable Investing: Revolutions in Theory and Practice</i> (2nd ed.). (2018). Krosinsky, C., & Robins, N. Routledge. - o <i>Principles of Sustainable Finance.</i> (2019). Schoenmaker, D., & Schramade, W. Oxford University Press. - o <i>Investing in the Era of Climate Change.</i> (2019). Usher, B. Columbia Business School Publishing. - o <i>The Financial Ecosystem: The Role of Finance in Achieving Sustainability.</i> (2020). Alijani, S., & Macharis, C. (Eds.). Springer.
Plani i dizajnuar i mësimi:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
Sesioni i parë:	Hyrje (Prezantimi i lëndës, metodat e punës dhe vlerësimit) Hyrje në ESG dhe Investime të Përgjegjshme Ky sesion prezanton parimet themelore të investimit ESG (Mjedisor, Social dhe Qeverisje). Ai mbulon rëndësinë në rritje të investimeve të qëndrueshme, shtytësit e investimit të përgjegjshëm dhe rolet kryesore të investitorëve institucionalë në promovimin e ESG.
Sesioni i dytë:	Kornizat Rregullative të BE-së dhe Marrëveshja e Gjelbër Një eksplorim i peizazhit të politikave të BE-së, duke u fokusuar në Marrëveshjen e Gjelbër Evropiane si një kornizë strategjike për dekarbonizimin dhe qëndrueshmërinë. Studentët do të mësojnë rreth Taksonomisë së BE-së për Aktivitete të Qëndrueshme, implikimet e saj për bizneset dhe standardet për aktivitet të qëndrueshëm ekonomik.
Sesioni i tretë:	Integrimi i ESG në Strategjitë e Investimeve Ky leksion shqyrton se si investitorët mund të integrojnë konsideratat e ESG në proceset e tyre të investimit. Ai shqyrton praktikën më të mira për integrimin e ESG, duke përfshirë shqyrtimin, angazhimin e aksionarëve dhe rregullimet e portofolit për t'u përfruar me kriteret e ESG.
Sesioni i katërt:	Dekarbonizimi dhe roli i investitorëve institucionalë Ky sesion thekson rolin kritik që luajnë investitorët institucionalë në mbështetjen e qëllimeve të dekarbonizimit. Ai do të mbulojë strategji specifike investimi në përputhje me qëllimet klimatike të BE-së, duke u fokusuar në portofolet e investimeve me karbon të ulët dhe rezistente ndaj klimës.

Sesioni i pestë:	Vlerësimi dhe Menaxhimi i rreziqeve të ESG <i>Studentët do të eksplorojnë metodat dhe mjetet e përdorura për të vlerësuar dhe menaxhuar rreziqet e lidhura me ESG në portofolet e investimeve. Ky leksion mbulon rreziqet mjedisore (siç janë ndryshimet klimatike), rreziqet sociale (si praktikatat e punës) dhe rreziqet e qeverisjes, me fokus në strategjitë afatgjata të zbutjes së rrezikut.</i>
Sesioni i gjashtë:	Ndikimi i Marrëveshjes së Gjelbër të BE-së në praktikatat e korporatave <i>Ky sesion shqyrton ndikimin e drejtpërdrejtë të Marrëveshjes së Gjelbër të BE-së në qeverisjen dhe operacionet e korporatave. Ai do të eksplorojë se si kompanitë përshtaten me rregulloret e reja, veçanërisht në reduktimin e emetimeve, efikasitetin e energjisë dhe praktikatat e qëndrueshme të biznesit, për t'u përshtatur me standardet e BE-së.</i>
Sesioni i shtatë:	Vlerësimi i Performancës dhe Standardeve të Raportimit të ESG <i>Leksioni i fundit fokusohet në matjet, standardet e raportimit dhe metodat e vlerësimit të performancës të përdorura në investimin e përgjegjshëm. Ai mbulon treguesit kryesorë të performancës ESG, rëndësinë e transparencës dhe mënyrën se si investitorët mund të sigurojnë që portofolet e tyre të përmbushin objektivat e qëndrueshmërisë.</i>
Sesioni i tetë:	Prezentimi i punimeve hulumtuese
Sesioni i nëntë:	Prezentimi i punimeve hulumtuese

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:	
Cakto politikat e mirësjelljes konform statusit të UHZ-së. • Para së gjithash, studenti duhet të jetë i ndërgjegjshëm dhe të respektojë institucionin dhe rregullat shkollore; • Duhet të respektojë orarin e ligjëratave, dhe të jetë i vëmendshëm në orën mësimore; • Është i obliguar posedimi dhe paraqitja e indeksit dhe mjetit të identifikimit në teste dhe provim; • Gjatë hartimit të punimeve seminarike, studenti duhet të përmbahet udhëzimeve të dhëna nga mësimdhënësi për realizimin hulumtues dhe teknik të punimit; • Testet dhe provimet vlerësohen individualisht për secilin student. Prandaj, studentet duhet të përqëndrohen vetëm në njohuritë personale. • Shkelja eventuale e këtyre parimeve etike (rregullave) ndëshkohet konform normave të parapara me ligj.	